

Zoogdieren in het Bos

		Nederland	Bos	Bosrand	Totaal	Percentage	Rode Lijst 2006
inheems	grondgebonden	41	9	16	25	61%	4
	veermuis	19	8	4	12	63%	3
uitgestorven	grondgebonden	0	-	-	0	-	-
	veermuis	3	1	2	3	-	2
exoot	grondgebonden	10	4	1	5	50%	-
	veermuis	0	-	-	0	-	-
Totaal		73	22	23	45	62%	9

Bosrand soorten

- Overgang bos naar open landschap nog vaak erg plotseling
- Een geleidelijker overgang met struiken zou voor veel soorten beter zijn

Algemene soorten

- Beheer bos heeft weinig invloed op voortbestaan (locale) populatie
- Vaak wel invloed op aantallen
- Sommige soorten invloed op bos
- met name (natuurlijke) bosverjonging

Algemene soorten

Ree

© Bram Achterberg

Algemene soorten

Vos

© Bram Achterberg

Kwetsbare soorten

Das

- Burcht ligt vaak (in de rand van) het bos
- Houtoogst met (zware) machines kan verstoring en beschadiging burcht veroorzaken
- Op de overgang van bos naar open gebied liggen vaak wegen, dus veel verkeersslachtoffers
- Beschikbaarheid voedsel in open gebied meestal sterk achteruit gegaan in de laatste 50 jaar

Zeldzame soorten

Eikelmuis

- Alleen in Zuid-Limburg
- Boomholtes als nestplaats belangrijk
- Nog bijna niets bekend over leefwijze en aantallen in Nederland

Zeldzame soorten

Hazelmuis

- Alleen in Zuid-Limburg
- Nest in struiken in bosrand
- Zoekt voedsel in struiken bosrand
- Herhaalde malen bosrand met hazelmuizen geklepeld!

Echte bos bewoners

- Soorten die buiten het bos (bijna) niet voorkomen
- Meestal grote aaneengesloten bossen nodig voor overleven populatie

Algemene soorten

Rosse Woelmuis

Algemene soorten

Bosmuis

© Rollin Verlinde www.natuurfotografie.be

Algemene soorten

Eekhoorn

© Bram Achterberg

Algemene soorten

Edelhert

© Bram Achterberg

Kwetsbare soorten

- Hebben relatief oud loofbos nodig
- Gebruiken boomholten

© Chris Achterberg

Kwetsbare soorten

Vleermuizen

- Spechtenholen
- niet te grote toegang, formaat grote bonte specht
- naar boven toe ingerot
- geen water in de holte
- Bomen met geschikte holtes niet talrijk
- bos en bomen van bepaalde leeftijd
- te jong bos: holtes niet voldoende ingerot
- te oud bos: holte te groot

Kwetsbare soorten

Franjestaart

Kwetsbare soorten

Watervleermuis

© Rollin Verlinde www.natuurfotografie.be

Kwetsbare soorten

Rosse Vleermuis

© Rollin Verlinde www.natuurfotografie.be

Kwetsbare soorten

Vleermuizen

- Bepaalde soorten zitten ook achter losse schors
- en in scheuren en spleten in stam of tak
- Gebruiken een netwerk van bomen en verhuizen regelmatig
- Alle vleermuissoorten bijlage IV Habitrichtlijn
- Ook als er in een boom op bepaald moment geen vleermuizen zitten, wel beschermd als vaste rust of verblijfplaats!
- Te vaak worden bomen met holtes omgezaagd voordat vastgesteld is of vleermuizen er gebruik van maken!

Rosse Vleermuis

© Rollin Verlinde www.natuurfotografie.be

Kwetsbare soorten

Boommarter

- Spechtenholen
- grotere toegang, formaat groene en zwarte specht
- geen water in de holte
- Bomen met geschikte holtes niet talrijk
- Bos en bomen van bepaalde leeftijd, meestal rond de 100 jaar en ouder
- Levensvatbare populatie alleen in grotere bossen

© Chris Achterberg

© Chris Achterberg

Conclusies

- Bosranden met geleidelijke overgangen
- Meer ondergroei in de vorm van struiken
- Meer open plekken met geleidelijke randen en struiken
- Beheer: inheemse loofhout-soorten meer ruimte geven
- Bij aanplant gebruik maken van inheemse loofhout-soorten

Conclusies

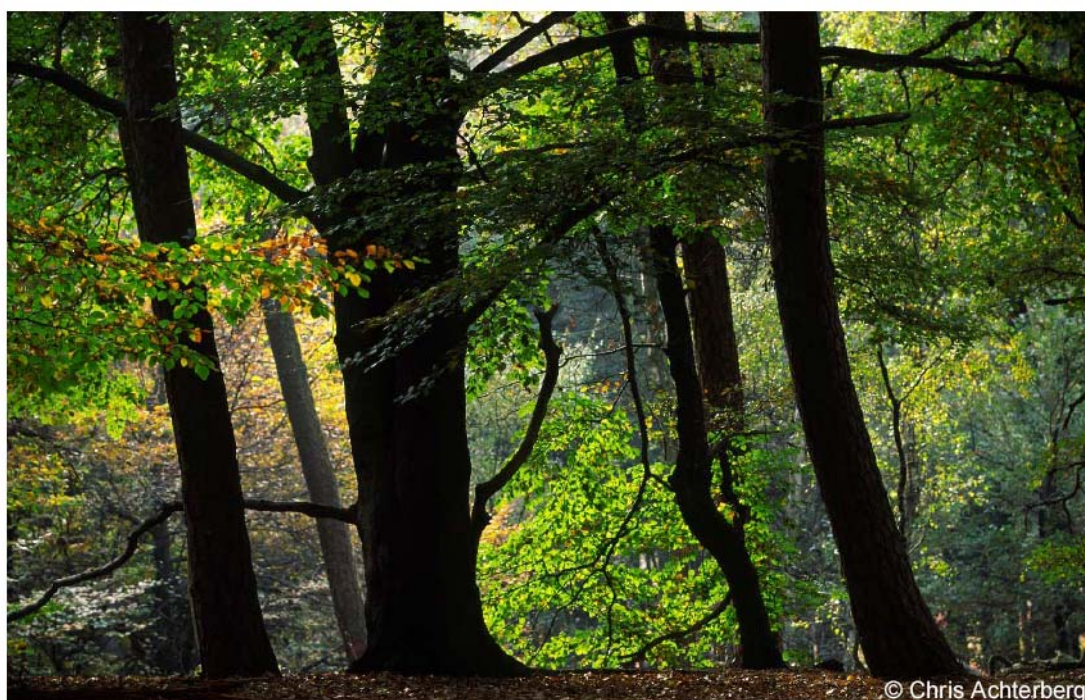
- Bomen met holten alleen omzagen bij gevaarlijke situaties
- en na controle op gebruik door vleermuizen of boommarter
- Kandalaberen:
boommarter blijft boom gebruiken
vleermuizen vertrekken meestal
- Meer natuurlijk bos met inheemse loofhout-soorten
- Grotere stukken bos 100 jaar en ouder laten worden

Dus minder

© Chris Achterberg

en meer

© Chris Achterberg

holle bomen

[..\Boommarter Video\Boommarter 2005-2007.avi](#)

© Bram Achterberg, Chris Achterberg & Vilmar Dijkstra

en nu het bos in!

www.zoogdiervereniging.nl